

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 12/1979-80
med anledning av ltm Roald Karlssons m.fl.
hemställningsmotion om lagstiftningsåtgär-
der för att politisk ungdomsverksamhet i
landskapslag jämställs med övrig ungdoms-
verksamhet.

Landstinget har inbegärt kulturutskottets utlåtande över nämnda motion.
Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört diplomekonom Pekka
Tuominen och kanslisekreterare Lars-Ingmar Johansson, vördsamt anföra följande.

På Åland ges ^{nu} samhällsstöd för ungdomsverksamhet dels åt Ålands Ungdoms-
förbund, som omfattar hela landskapet och dels enligt lagen om kommunalt
ungdomsarbete. I båda fallen är de understödda verksamheterna av allmän
karaktär. Tidigare har även i viss utsträckning givits understöd för poli-
tisk ungdomsverksamhet enligt landskapsstyrelsens prövning.

Det är inte möjligt enligt landskapslagen om kommunalt ungdomsarbete (ÅFS
20/73) att utge landskapsbidrag för kommunala understöd till politiska ung-
domsföreningar, (Stora utskottets betänkande nr 6/1972-73). Däremot är det
möjligt att av anslaget för understödjande av ungdomsarbetet i landskapsbud-
geten fördela medel till politiska ungdomsorganisationer, vilkas verksamhet
omfattar hela landskapet.

I riket används tippningsvinstmedel för stödjande av ungdomsfostringsarbete.
I stöd av lagen om statsunderstöd för riksomfattande ungdomsarbete (FFS 1035/73)
fördelas år 1980 21.000.000 mark, varav c. 60 % går till de partipolitiska
centralorganisationernas och kretsorganisationernas ungdomsverksamhet. I
landskapsbudgeten motsvaras detta anslag av understödet åt Ålands Ungdoms-
förbund. Av de budgeterade statsunderstöden om 21.200.000 mark för det kom-
munala ungdomsarbetet utges en icke oansenlig del (år 1979 c. 25 %) till
politiska ungdomsorganisationer (Partifinansieringskommitténs betänkande,
Helsingfors 1979-47).

De jämförbara anslagen för ungdomsverksamhet är i proportion ungefär lika
stora i riket och på Åland medan däremot fördelningen av medlen för poli-
tisk respektive allmän verksamhet skiljer sig väsentligt.

Utskottets majoritet anser inte att den av motionärerna föreslagna ändringen
av landskapslagen om kommunalt ungdomsarbete är befogad. Ändringen skulle inte
ha någon betydelse i flertalet kommuner emedan politiska ungdomsföreningar en-
dast existerar i ringa antal på kommunal nivå.

De politiska ungdomsorganisationerna har möjlighet att få del av dels det allmänna partistödet och dels av det anslag i landskapsbudgeten som utges enligt prövning.

Det sistnämnda anslaget för understödande av ungdomsarbetet höjdes i 1980 års landskapsbudget med 30.000 mark och med hänvisning till anslaget motivering torde det vara möjligt att fördela åtminstone en del av denna förhöjning till politiska ungdomsorganisationer, vilkas verksamhet omspannar hela landskapet, utan att understöden för den hittillsvarande allmänna ungdomsverksamheten minskas. Utskottet ställer sig positivt till ett sådant utnyttjande av anslaget. Därmed skulle även motionens syftemål åtminstone delvis uppnås.

Ledamoten Barbro Sundback anför skriftlig reservation vilken bifogas betänkandet.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta hemställningsmotionen.

Mariehamn den 10 april 1980.

På kulturutskottets vägnar:

Erik Sundberg
ordförande

Bjarne Pettersson
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Sundberg, viceordföranden Olof M. Jansson samt ledamöterna Dahlén, Fagerholm och Sundback.

R e s e r v a t i o n

Utskottet har följt stora utskottets betänkande nr 6/1972-73 angående tolkningen av politiska ungdomsorganisationers lagstadgade rätt till samhällsstöd. Detta utan att beakta den politiska utveckling som skett sedan 1973, vilken bland annat resulterat i att alla politiska fraktioner i dag har egna ungdomsorganisationer.

Enligt betänkande 6/1972-73 skall politiska ungdomsorganisationer inte ha rätt till lagstadgade bidrag. Kulturutskottet önskar inte ändra på detta för att jämställa politiska ungdomsföreningar med ideella och övriga som nämns i landskapslag om kommunalt ungdomsarbete 27.4 1973/20.

Inte heller rekommenderar kulturutskottet en framtida ändring av den nuvarande budgetmotiveringen 26.26.50 Understödjande av ungdomsarbete, vilket innebär att bland andra de politiska ungdomsorganisationerna har en lägre status än Ålands ungdomsförbund.

Fördelningen av medel från anslaget 26.26.50

	landsbygd skärgård	staden
Betalda bidrag för lagstadgat kommunalt ungdomsarbete 1978	103.626,-	81.943
Ålands ungdomsförbund	60.000,-	
	<hr/> 163.626,-	<hr/> 81.943,-

Av ovanstående framgår att landsbygden/skärgården erhåller dubbelt mer än staden i samhällsstöd för ungdomsverksamhet trots att nära på hälften av ungdomarna är bosatta i Mariehamn.

Av de medel som fördelas genom prövning gick allt 1979 till Ålands ungdomsförbund, som inte har någon medlemsorganisation i staden.

Medlen fördelas ojämnt mellan olika regioner och olika verksamhetsformer. En jämförelse med riket innebär att förutom de politiska ungdomsorganisationerna skulle åtminstone Ålands scoutdistrikt, Åländska studentgillet och de religiösa organisationernas barn- och ungdomsorganisationer vara berättigade till lagstadgade bidrag. Detta är i dag omöjligt, eftersom vi saknar motsvarigheten till den lag i riket som stadgar om riksomfattande ungdomsorganisationers rätt till samhällsstöd.

Det politiska ungdomsarbetet hämmas av relaterade missförhållanden, något som är mycket olyckligt för Ålands del eftersom landskapets självstyrelse

i så hög grad bygger på en samhällsengagerad befolkning. En aktiv och politiskt medveten ungdom är en livsviktig utvecklingsfaktor för ett dynamiskt samhälle. Nämnas kan att röstningsprocenten för ungdomar i riket är c. 80 %, i Sverige c. 90 % och på Åland är det tvivel underkastat om vi kan komma upp till 50 %.

I ett sådant läge är det dags att tänka om och mera fördomsfritt diskutera en breddning av ungdomsarbetet. Den nuvarande landskapslagen borde kompletteras genom ett tillägg som omfattar alla de ungdomsorganisationer som inte regleras kommunalt.

Mariehamn den 10 april 1980.

Barbro Sundback.